

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ОСВІТНЬО–ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

"Економіка"

початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти

за спеціальністю 051 Економіка

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

кваліфікація молодший бакалавр з економіки
(зі змінами)

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

**Харківського національного аграрного
університету ім. В.В. Докучаєва**

Голова вченої ради

професор _____ О. УЛЬЯНЧЕНКО

(протокол № __ від _____ 2021 р.)

Освітня програма вводиться в дію з

01 вересня 2021 р.

Ректор університету

професор _____ О. УЛЬЯНЧЕНКО

(наказ № _____ від «___» _____ 2021 р.)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

**Освітньо-професійної програми «Економіка»
Початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки**

Голова вченої ради факультету
менеджменту і економіки, канд.
екон. наук, доцент

_____

Ю. ФІЛІМОНОВ

Завідувач кафедри прикладної
економіки і міжнародних
економічних відносин,
доктор екон. наук, доцент

_____

Л. ЛОМОВСЬКИХ

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми),
доктор екон. наук, професор

_____

Т. ОЛІЙНИК

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. Професор кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, професор, доктор екон. наук ***Олійник Таміла Іванівна***;

2. Доцент кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, канд. екон. наук ***Пащенко Юлія Валентинівна***;

3. Доцент кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, канд. екон. наук ***Кучер Леся Юрївна***.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Андрейко Микола Анатолійович – заступник директора товариства з обмеженою відповідальністю «Артема – 9» Костянтинівського району Донецької області;

Орлов Віталій Володимирович – директор державного підприємства «Дослідне господарство «Елітне» Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН» Харківської області Харківського району;

Шиян Дмитро Вікторович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Строченко Наталія Іванівна - к.е.н, професор, декан факультету економіки і менеджменту Сумського національного аграрного університету.

**1. Профіль освітньо-професійної програми «Економіка»
зі спеціальності 051 Економіка**

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Державний вищий навчальний заклад Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва Факультет менеджменту і економіки Кафедра прикладної економіки і міжнародних економічних відносин
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Молодший бакалавр з економіки. Освітньо-професійна програма «Економіка»
Офіційна назва освітньої програми	Економіка (за спеціальністю «Економіка»).
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом молодшого бакалавра, одиничний, 120 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 10 місяців
Наявність акредитації	----
Цикл/рівень	Закон України «Про вищу освіту» - Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти НРК України - 6 рівень, PQ-EHEA - Початковий рівень (короткий цикл), EQF-LLL - 6 рівень
Передумови	Наявність повної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	2019-2021 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	
2 - Мета освітньої програми	
Програма спрямована на формування та розвиток загальних та спеціальних (фахових) компетентностей в процесі підготовки фахівців, здатних до практичної реалізації отриманих знань у виробництві та бізнесі, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання завдань у сфері економіки.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань № 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність № 051 Економіка ОПП "Економіка" <i>Об'єкт:</i> закономірності функціонування та розвитку соціально-економічних систем та процесів, їх моделювання,

	<p>прогнозування та регулювання, мотивація і поведінка економічних суб'єктів.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання типових спеціалізованих задач предметної області.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, категорії, концепції, принципи економічних наук.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, математичні та статистичні методи економічного аналізу, економіко-математичне моделювання, інформаційно-комунікаційні технології досліджень, розповсюдження та презентацій результатів досліджень.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються у професійній діяльності.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Програма освітньо-професійна з практично-орієнтованим навчанням. Структура програми передбачає динамічне та інтерактивне навчання. Програма пропонує комплексний підхід до здійснення діяльності в галузі економіки та реалізує це через навчання та практичну підготовку. Дисципліни, які включені в програму, орієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можливий подальший професійний розвиток здобувача.</p>
<p>Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації</p>	<p>Початковий рівень вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка».</p> <p>Програма націлена на поглиблене вивчення сучасної економіки та специфіки функціонування господарюючих суб'єктів економіки в сучасних умовах. Акцент робиться на здобутті знань з економіки підприємства, який передбачає визначену зайнятість та можливість подальшої освіти, кар'єрного самовизначення та зростання.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма орієнтована на підготовку фахівців, здатних до фундаментального аналізу сучасної економіки.</p> <p>Наявність варіативної складової професійно-орієнтованих дисциплін для поглиблення рівня досягнення програмних результатів навчання.</p> <p>Програма є багатопрофільною та передбачає практичну підготовку для формування навичок у сфері економіки підприємства. Виробнича практика дозволяє здобувачам вищої освіти комплексно вивчити і закріпити теоретичні знання щодо розробки методики проведення аналізу діяльності підприємств для підвищення рівня ефективності їх господарської діяльності.</p> <p>Програма передбачає 120 кредитів ЄКТС, з яких 87 кредитів - обов'язкові освітні компоненти (32 кредити – цикл</p>

	загальної підготовки, 43 кредити – цикл професійної підготовки та 12 кредитів практична підготовка). Ще 30 кредитів ЄКТС (40%) передбачено на блок дисциплін вільного вибору здобувачами вищої освіти, який складається з циклу загальної підготовки (12 кредитів) та циклу професійної підготовки (18 кредитів).
4 - Придатність випускників працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійна діяльність молодшого бакалавра з економіки освітньо-професійної програми «Економіка» може здійснюватись в установах, організаціях та підприємствах різних організаційно-правових форм в розрізі професійних груп та професійних назв робіт відповідно до Національного класифікатора України «Класифікатор професій (ДК 003:2010)»: 3119 Технік з нормування праці; 3119 Технік з обліку; 3119 Технік з планування; 3411 Фахівець з управління активами; 3411 Фахівець з фінансово-економічної безпеки; 3411 Агент страховий; 3411 Страхувальник; 3419 Інспектор кредитний; 3423 Фахівець з найму робочої сили; 3433 Асистент бухгалтера-експерта; 3433 Касир-експерт; 3434 Асистент економіста-демографа; 3434 Асистент економіста-статистика; 3435.1 Організатор діловодства (державні установи); 3435.2 Організатор діловодства (види економічної діяльності); 3436.1 Помічники керівників підприємств, установ та організацій; 3436.2 Помічники керівників виробничих та інших основних підрозділів; 3436.3 Помічники керівників малих підприємств без апарату управління; 3439 Асистент географа-економіста; 3442 Державний податковий інспектор; 3442 Інспектор з контролю за цінами; 3443 Інспектор з виплати пенсій; 3443 Інспектор з призначення пенсій; 3443 Інспектор з соціальної допомоги; 3449 Державний інспектор з ринкового нагляду; 4121 Офісний службовець; 4121 Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних; 4144 Діловод; 4190 Обліковець; 4212 Касир (в банку); 4212 Контролер у банку.
Подальше навчання	Можливість продовження навчання за освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
5 – Викладання та навчання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання. Заняття носять науково-пізнавальний характер. Вивчення освітніх компонент освітньо-професійної програми передбачається у формі проведення навчальних занять у вигляді лекцій, семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи з методичним забезпеченням, виконання курсових робіт, консультації з викладачами. Практична підготовка здійснюється шляхом проведення навчальних та виробничих практик.

	Значна увага приділяється особистісному саморозвитку, умінню працювати в команді та презентувати результати роботи, що сприяє формуванню розуміння потреби й готовності до продовження самоосвіти протягом життя.
Оцінювання	<p>Комплексна система перевірки знань за компонентами освітньо-професійної програми включає наступні складові:</p> <p><i>поточний контроль знань здобувачів</i> - проводиться в усній, письмовій та дистанційній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу);</p> <p><i>модульний контроль</i> – проводиться в усній, письмові формі або з використанням тестових технологій для атестації здобувачів з кожного модуля, визначеного робочою навчальною програмою;</p> <p><i>оцінка результатів самостійної роботи</i> – формується як оцінка результату виконання здобувачами індивідуальних завдань з курсу: реферативних матеріалів, робіт розрахункового характеру, контрольних робіт.</p> <p><i>підсумковий семестровий контроль</i> – здійснюється у вигляді екзамену або заліку, їх здобувачі вищої освіти складають в усній або письмовій формі виключно за тестовими технологіями.</p>
6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у сфері економіки суб'єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.</p> <p>ЗК 2. Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації, у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах.</p> <p>ЗК 4. Здатність критично оцінювати характер впливу соціально-психологічних і природних факторів на професійну і побутову діяльність індивідуумів, соціальних груп та суб'єктів господарювання.</p> <p>ЗК 5. Здатність до ділового (професійного) дискусусу на рідній та іноземній мові.</p> <p>ЗК 6. Здатність до розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді та генерувати нові ідеї.</p>

	<p>ЗК 8. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи економічних законів та здатність діяти на їх основі.</p>
<p>Спеціальні компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань у сфері економіки підприємства.</p> <p>СК 2. Здатність розробляти стратегії, плани діяльності та ресурсного забезпечення підприємства в цілому та його окремих підрозділів.</p> <p>СК 3. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння рівня фактичного та потенційно можливого технологічного розвитку галузі та його вплив на діяльність підприємства.</p> <p>СК 4. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, облікової інформації для формування службової інформації та аналітичних звітів.</p> <p>СК 5. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.</p> <p>СК 6. Здатність виконувати економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні виробничих підрозділів підприємства.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати знання податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.</p> <p>СК 8. Здатність до розуміння особливостей сучасної економіки, її інституційної структури та обґрунтування напрямів політики держави в умовах високого рівня відкритості економіки.</p> <p>СК 9. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p> <p>СК 10. Здатність до розуміння організаційно-економічного механізму створення, функціонування та управління підприємством.</p> <p>СК 11. Здатність аналізувати фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, використовуючи дані звітності, комп'ютерну техніку та статистичні методи обробки інформації.</p> <p>СК 12. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення з урахуванням їх правомірності у сфері господарської, фінансової, страхової та інших видів діяльності з застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p>

7 - Програмні результати навчання

ПРН 1. Формувати (з позиції історичного досвіду) розуміння сутності історичних перетворень, що відбуваються в сучасній Україні, а також почуття патріотизму, історично науково обґрунтованої свідомості, вшанування традицій і звичаїв свого народу та культурного надбання людства

ПРН 2. Формувати філософську культуру мислення, пізнання навколишнього світу та самого себе, навичок застосування філософської методології.

ПРН 3. Формувати необхідний рівень знань та набуття практичних навичок ділового спілкування, читання та перекладу оригінальної іншомовної літератури з фаху, робота з документацією.

ПРН 4. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 5. Формувати у майбутніх фахівців необхідного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на ПК і використання сучасних інформаційних технологій в економічній сфері.

ПРН 6. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 8. Усвідомлювати особливості сучасної економіки, інституційної структури, основних напрямів політики держави.

ПРН 9. Підвищувати загальномовну підготовку, мовну грамотність, комунікативні компетентності здобувачів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового стилів, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

ПРН 10. Набувати необхідні знання про теоретичні та методичні засади розвитку структурних підрозділів, підприємства в цілому та галузі сільського господарства.

ПРН 11. Формувати необхідний рівень теоретичних знань економічних законів та закономірностей розвитку економічних систем та суб'єктів господарювання.

РПН 12. Ідентифікувати джерела та розуміти методiku визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РПН 13. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати фактичні та планові показники їх діяльності з використанням математичного інструментарію.

	<p>РПН 14. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах.</p> <p>ПРН 15. Демонструвати вміння здійснювати бухгалтерську обробку документів, ведення синтетичного та аналітичного обліку, складати бухгалтерську звітність суб'єктів господарювання з використанням сучасних інформаційних технологій.</p> <p>ПРН 16. Визначати суми податків, зборів, платежів та складати розрахунки, декларації, інші документи щодо оподаткування.</p> <p>ПРН 17. Приймати економічно обґрунтовані рішення на всіх етапах фінансових та страхових відносин.</p> <p>ПРН 18. Демонструвати вміння використовувати методи і засоби розробки, економічного обґрунтування, прийняття і реалізації управлінських рішень.</p>
8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>97 % науково-педагогічних працівників, залучених до викладання дисциплін освітньо-професійної програми, мають наукові ступені та/або вчені звання (з них: 5 осіб мають наукові ступені доктора наук та/або вчені звання професора), є визнаними професіоналами з досвідом практичної роботи за фахом. Крім того, до проведення занять можуть долучатись фахівці-практики, працівники інших закладів вищої освіти, роботодавці. Науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації за різними формами.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення відповідає ліцензійним вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти і є достатнім для забезпечення якості освітнього процесу.</p> <p>Використання сучасного навчального устаткування, програмно-інформаційного забезпечення.</p> <p>Матеріально-технічна база характеризується:</p> <ul style="list-style-type: none"> відповідністю усіх приміщень будівельним, санітарним та пожежним нормам; 100% забезпеченість спеціалізованими навчальними аудиторіями, комп'ютерами та прикладними комп'ютерними програмами, мультимедійним обладнанням; соціальна інфраструктура включає спортивні майданчики, їдальню, медпункт; 100% забезпеченість гуртожитком; доступ до мережі Інтернет, у т.ч. бездротовий доступ.
Інформаційне та навчально-методичне	<p>Використання навчального середовища Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва та авторських розробок науково-педагогічних працівників</p>

забезпечення	університету. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення має актуальний змістовий контент, базується на сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях та включає: бібліотеку, читальні зали з достатнім фондом навчальної, наукової літератури та фахових періодичних видань; електронну бібліотеку ХНАУ ім. В. В. Докучаєва: http://lib.knau.kharkov.ua/ офіційний сайт ХНАУ ім. В. В. Докучаєва: https://knau.kharkov.ua/ віртуальне навчальне середовище Moodle: http://moodle.knau.kharkov.ua/course/index.php ; необмежений доступ до мережі Інтернет; навчальні плани; графіки навчального процесу: https://knau.kharkov.ua/science_graphics.html ; робочі програми навчальних дисциплін.
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Харківським національним аграрним університетом ім. В.В. Докучаєва та закладами вищої освіти і науковими установами України.
Міжнародна кредитна мобільність	У рамках міжнародних програм на основі двосторонніх договорів між Харківським національним аграрним університетом ім. В.В. Докучаєва та партнерами закладами вищої освіти і науковими установами інших країн.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено

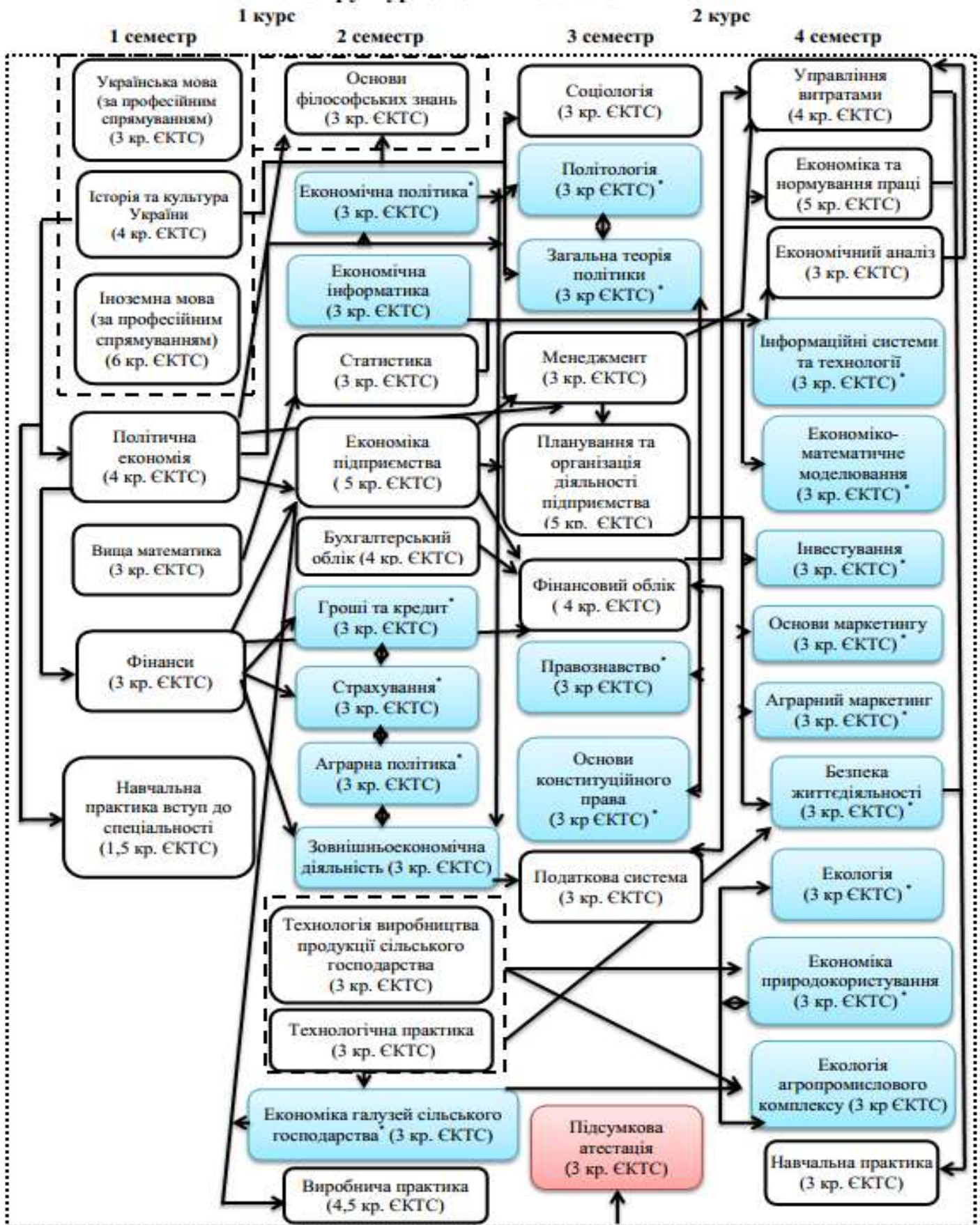
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми «Економіка» та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Шифр за ОПП	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
<u>1. Обов'язкові дисципліни</u>			
I. Цикл загальної підготовки			
ОЗП 1	Основи філософських знань	3	екзамен
ОЗП 2	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	6	екзамен
ОЗП 3	Історія та культура України	4	екзамен
ОЗП 4	Соціологія	3	екзамен
ОЗП 5	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	екзамен
ОЗП 6	Політична економія	3	екзамен
	К.Р. з політичної економії	1	захист
ОЗП 7	Вища математика	3	екзамен
ОЗП 8	Економічна інформатика	3	екзамен
ОЗП 9	Технологія виробництва продукції сільського господарства	3	екзамен
<i>Разом за циклом загальної підготовки</i>		32	
II. Цикл професійної підготовки			
ОПП 1	Економіка підприємства	4	екзамен
	К.Р. з економіки підприємства	1	захист
ОПП 2	Бухгалтерський облік	4	екзамен
ОПП 3	Статистика	3	екзамен
ОПП 4	Фінанси	3	екзамен
ОПП 5	Планування та організація діяльності підприємства	5	екзамен
ОПП 6	Фінансовий облік	4	екзамен
ОПП 7	Економіка та нормування праці	5	екзамен
ОПП 8	Управління витратами	4	екзамен
ОПП 9	Економічний аналіз	3	екзамен
ОПП 10	Податкова система	3	залік
ОПП 11	Менеджмент	3	екзамен
<i>Разом за циклом професійної підготовки</i>		43,0	
III. Практична підготовка			
ПП 1	Навчальна практика «Вступ до спеціальності»	1,5	залік
ПП 2	Технологічна практика	3	залік
ПП 3	Навчальна практика (управління витратами, економіка та нормування праці)	3	залік
ПП 4	Виробнича практика	4,5	залік
Усього практична підготовка		12	
Всього обов'язкових дисциплін		87	

Шифр за ОПП	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
<u>2. Дисципліни за вибором здобувача</u>			
I. Цикл загальної підготовки			
ВЗП 1	Політологія	3	залік
ВЗП 2	Загальна теорія політики	3	залік
ВЗП 3	Екологія	3	залік
ВЗП 4	Екологія агропромислового комплексу	3	залік
ВЗП 5	Правознавство	3	залік
ВЗП 6	Основи конституційного права	3	залік
ВЗП 7	Безпека життєдіяльності	3	залік
<i>Разом за циклом загальної підготовки</i>		12	
II. Цикл професійної підготовки			
ВПП 1	Аграрна політика	3	залік
ВПП 2	Економічна політика	3	залік
ВПП 3	Інвестування	3	залік
ВПП 4	Економіка природокористування	3	залік
ВПП 5	Зовнішньоекономічна діяльність	3	залік
ВПП 6	Економіка галузей сільського господарства	3	залік
ВПП 7	Основи маркетингу	3	залік
ВПП 8	Аграрний маркетинг	3	залік
ВПП 9	Інформаційні системи та технології	3	залік
ВПП 10	Економіко-математичне моделювання	3	залік
ВПП 11	Гроші та кредит	3	залік
ВПП 12	Страховання	3	залік
<i>Разом за циклом професійної підготовки</i>		18	
Усього за вибірковою частиною		30	
Фізичне виховання (факультатив)			
Загальна кількість		117	
Підсумкова атестація		3	
Разом		120	

2.2 Структурно-логічна схема ОПП

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти

Курси та семестри академічної підготовки

I		II	
1	2	3	4
I. Обов'язкові компоненти			
1.1. Дисципліни загальної підготовки			
Українська мова (за професійним спрямуванням) (3 кр. ЄКТС)	Основи філософських знань (3 кр. ЄКТС)	Соціологія (3 кр. ЄКТС)	
Вища математика (3 кр. ЄКТС)	Технологія виробництва продукції сільського господарства (3 кр. ЄКТС)	Економічна інформатика (3 кр. ЄКТС)	
Історія та культура України (4 кр. ЄКТС)			
Іноземна мова (за професійним спрямуванням) (6 кр. ЄКТС)			
Політична економія (4 кр. ЄКТС)			
1.2. Дисципліни циклу професійної підготовки			
Фінанси (3 кр. ЄКТС)	Статистика (3 кр. ЄКТС)	Податкова система (3 кр. ЄКТС)	Управління витратами (4 кр. ЄКТС)
	Економіка підприємства (5 кр. ЄКТС)	Менеджмент (3 кр. ЄКТС)	Економіка та нормування праці (5 кр. ЄКТС)
	Бухгалтерський облік (4 кр. ЄКТС)	Планування та організація діяльності підприємства (5 кр. ЄКТС)	Економічний аналіз (3 кр. ЄКТС)
		Фінансовий облік (4 кр. ЄКТС)	
II. Вибіркові компоненти			
2.1. Дисципліни загальної підготовки			
		Правознавство (3кр ЄКТС)	Безпека життєдіяльності (3 кр. ЄКТС)
		Основи конституційного права (3кр ЄКТС)	Екологія (3 кр ЄКТС)
		Політологія (3 кр ЄКТС)	Екологія агропромислового комплексу (3 кр ЄКТС)

I		II	
1	2	3	4
		Загальна теорія політики (3 кр. ЄКТС)	
2.2. Дисципліни циклу професійної підготовки			
	Аграрна політика (3 кр. ЄКТС)		Інформаційні системи та технології (3 кр. ЄКТС)
	Економічна політика (3 кр. ЄКТС)		Економіко-математичне моделювання (3 кр. ЄКТС)
	Гроші та кредит (3 кр. ЄКТС)		Основи маркетингу (3 кр. ЄКТС)
	Страхування (3 кр. ЄКТС)		Аграрний маркетинг (3 кр. ЄКТС)
	Зовнішньоекономічна діяльність (3 кр. ЄКТС)		Інвестування (3 кр. ЄКТС)
	Економіка галузей сільського господарства (3 кр. ЄКТС)		Економіка природокористування (3 кр. ЄКТС)
			
Практична підготовка			
Навчальна практика вступ до спеціальності (1,5 кр. ЄКТС)			
Технологічна практика (3 кр. ЄКТС)			
Навчальна практика (управління витратами, економіка та нормування праці) (3 кр. ЄКТС)			
Виробнича практика (4,5 кр. ЄКТС)			
			
Підсумкова атестація (3 кр. ЄКТС)			

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену, що передбачає перевірку досягнень результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою, із дисциплін: Економіка, планування та організація діяльності підприємства, економіка та нормування праці, управління витратами, фінанси та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня молодшого бакалавра із присвоєнням кваліфікації – молодший бакалавр з економіки. ОПП Економіка.

Підсумкова атестація здійснюється кваліфікаційною комісією, до складу якої можуть входити представники роботодавців та їх об'єднань. Підсумкова атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система забезпечення освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників університету, регулярно оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті університету, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками університету та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва розроблена на підставі Закону України «Про вищу освіту» та закріплена в наступних нормативних документах:

- Положення про забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти в Харківському національному аграрному університеті ім. В. В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 554 від 29 серпня 2018 р.);
- Положення про комісію для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності університету (затверджено та надано чинності наказом № 41 від 30 січня 2019 р.);
- Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 236 від 27 травня 2020 р.);
- Положення про організацію навчально-методичної роботи Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 399 від 01 серпня 2016 р.);
- Положення про навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 119 від 27 лютого 2019 р.);
- Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом №554 від 29 серпня 2018 р.);
- Положення про екзамени та заліки (підсумковий контроль знань) у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 399 від 01 серпня 2016 р.);

- Положення про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 62 від 02 лютого 2018 р.);
- Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 282 від 24 квітня 2019 р.);
- Положення про підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних і науково-педагогічних працівників Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 454 від 05 липня 2018 р.);
- Положення про перевірку наукових, навчальних, навчально-методичних та дипломних робіт на академічний плагіат (затверджено та надано чинності наказом № 399 від 01.08. 2016 р.);
- Кодекс академічної доброчесності Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 760 від 16 листопада 2017 р.);
- Положення про стейкхолдерів освітніх програм Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 1032 від 27 грудня 2019 р.);
- Положення про академічні свободи учасників освітнього процесу в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва (затверджено та надано чинності наказом № 728 від 09 жовтня 2019 р.);
- Положення про академічну мобільність (затверджено та надано чинності наказом № 449 від 24 червня 2019 р.).

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності								Спеціальні компетентності												
		ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8	СК 9	СК 10	СК 11	СК 12	
ОЗП 1	+	+	+																			
ОЗП 2	+					+		+														
ОЗП 3	+	+	+					+														
ОЗП 4	+	+	+					+														
ОЗП 5	+					+																
ОЗП 6	+	+	+						+								+					
ОЗП 7	+			+	+				+		+											
ОЗП 8	+			+									+									
ОЗП 9	+			+	+			+				+										
ОПП 1	+			+				+	+	+	+		+		+			+	+		+	
ОПП 2	+			+					+	+			+							+		
ОПП 3	+									+				+						+		
ОПП 4	+			+					+									+	+		+	
ОПП 5	+			+				+	+	+	+			+				+	+			
ОПП 6	+			+				+		+			+	+		+				+		
ОПП 7	+			+	+			+	+	+				+				+				
ОПП 8	+			+				+	+	+			+		+							
ОПП 9	+			+				+	+	+		+			+			+		+		
ОПП 10	+			+												+				+		
ОПП 11	+	+	+	+				+	+										+			+

**6. Матриця забезпечення програмних результатів
навчання відповідними компонентами освітньої програми**

	Програмні результати навчання (ПРН)																	
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18
ОЗП 1	+	+																
ОЗП 2			+						+									
ОЗП 3	+																	
ОЗП 4	+			+														
ОЗП 5									+									
ОЗП 6				+				+			+							
ОЗП 7							+						+					
ОЗП 8					+							+						
ОЗП 9										+								
ОПП 1							+			+		+	+					+
ОПП 2							+					+			+			
ОПП 3												+	+					
ОПП 4							+					+			+		+	
ОПП 5						+						+	+	+				+
ОПП 6							+					+			+	+	+	
ОПП 7						+	+					+	+					
ОПП 8							+					+	+					
ОПП 9							+					+	+					
ОПП 10							+					+			+	+	+	
ОПП 11							+			+			+					+

	Програмні результати навчання (ПРН)																	
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18
ПП 1				+			+			+								
ПП 2						+	+			+				+				
ПП 3						+	+					+	+	+				
ПП 4							+			+		+	+	+				+
ВЗП 1	+			+														
ВЗП 2	+							+										
ВЗП 3							+							+				
ВЗП 4										+								
ВЗП 5				+				+										
ВЗП 6				+				+										
ВЗП 7						+												
ВПП 1				+				+										+
ВПП 2				+				+			+							+
ВПП 3							+					+						+
ВПП 4							+							+				
ВПП 5							+											+
ВПП 6										+		+	+					
ВПП 7							+							+				
ВПП 8										+			+	+				
ВПП 9					+							+			+			
ВПП 10					+								+					
ВПП 11											+							+
ВПП 12												+				+	+	